

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 13, 2019

Nummer 13, 2019

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:4784](#) 04-06-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:4607](#) 28-05-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:4530](#) 28-05-2019

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2019:1844](#) 28-05-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:4505](#) 23-05-2019

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2019:1850](#) 14-05-2019

Rechtbank

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2019:2668](#) 29-05-2019

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2019:2437](#) 29-05-2019

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2019:2313](#) 24-05-2019

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2019:2124](#) 23-05-2019

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2019:4180](#) 21-05-2019

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2019:2460](#) 20-05-2019

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2019:4938](#) 20-02-2019

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2019:4943](#) 30-01-2019

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2018:11331](#) 19-09-2018

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2017:1985](#) 15-03-2017

RECHTSPRAAK

Partnervrijstelling vereist mantelzorgcompliment in kalenderjaar voor overlijden. Vereiste niet in strijd met Europees recht.

De vader van X is in 2014 overleden. X heeft voor de zorg voor zijn vader in 2014 een mantelzorgcompliment ontvangen. Toepassing van de partnervrijstelling voor de erfbelasting vereist een mantelzorgcompliment in het kalenderjaar voorafgaand aan het jaar van overlijden (art. 1a lid 1 onder d SW 1956). Omdat X het compliment niet voor 2013 heeft aangevraagd en dat ook niet meer aangevraagd kan worden, is de partnervrijstelling niet van toepassing. X verweert zich hier tevergeefs tegen met een beroep op Europees recht.

Volgens het hof is het onderscheid tussen personen die een mantelzorgcompliment hebben genoten in het jaar voorafgaand aan het overlijden of slechts in het jaar van overlijden, niet in strijd met het Europese discriminatieverbod (art. 14 EVRM, art. 26 IVBPR). De rechtvaardiging voor het onderscheid is gelegen in de objectiviteit en uitvoerbaarheid (controleerbaarheid) van de regeling (vgl. HR 11 maart 1998, BNB 1998/121). Om dezelfde reden is het vereiste ook geen aantasting van het eigendomsrecht in de zin van artikel 1 EP.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 04-06-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:4784

Zaaknummer: 17/00929

Rechters: B.F.A. van Huijgevoort, A.J. Kromhout en R.C.H.M. Lips

Wetsartikelen: 1a SW 1956, 32 SW 1956, 14 EVRM, 1 EP en 26 IVBPR

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Testateur – niet de notaris – beoordeelt geschiktheid afwikkelingsbewindvoerder.

De ouders van X hebben een neef – kind van de zuster van X – als ware de neef hun kind, als erfgenaam aangewezen. Verder is de neef tot afwikkelingsbewindvoerder benoemd. X klaagt dat de notaris de wilsbekwaamheid van de bejaarde ouders bij het testen onvoldoende heeft onderzocht, evenals de geschiktheid van de neef als afwikkelingsbewindvoerder.

Het hof oordeelt dat de notaris voldoende alert is geweest op de wilsbekwaamheid van de ouders en geen aanleiding had om aan hun wilsbekwaamheid te twijfelen. De betrokkenheid van de neef – die bij aankomst van de notaris in de (ziekenhuis)kamer van de vader aanwezig was maar niet bij de bespreking en het passeren – was voor de notaris reden om bij het passeren de nodige zorgvuldigheid te betrachten, maar doet aan de wilsbekwaamheid van de ouders niet af. Voorts is het aan de testateur – niet de aan de notaris – om de geschiktheid van een afwikkelingsbewindvoerder te beoordelen.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 28-05-2019

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2019:1844

Zaaknummer: 200.244.734/01 NOT

Rechters: J.H. Lieber, G.C.C. Lewin en M. Bijkerk

Wetsartikelen: 4:55 BW

RECHTSPRAAK

Conflictueuze situatie tussen meerderjarigen- en testamentair bewindvoerders opgelost. Hof vernietigt eerder ontslag bewindvoerders.

Het vermogen van X staat onder meerderjarigenbewind van twee neven van X. X heeft in 2016 van zijn moeder geërfd. Dit erfdeel staat, in het belang van X, onder testamentair bewind. Notaris A is testamentair bewindvoerder. Vervolgens zijn de neven als bewindvoerders ontslagen en vervangen door F en is notaris A ontslagen en vervangen door notaris B. De twee neven gaan thans in hogere beroep tegen hun eigen ontslag als meerderjarigenbewindvoerders.

Het hof toetst naar de huidige stand van zaken (ex nunc) of sprake is van gewichtige redenen voor ontslag (art. 1:448 BW) en concludeert dat deze ontbreken. De kantonrechter heeft de neven ontslagen, onder meer omdat zij niet op een zakelijke manier konden communiceren met notaris A. Met de kennis en informatie van nu heeft het hof een ander beeld gekregen dan de kantonrechter. De conflictueuze situatie tussen de neven en notaris A als testamentair bewindvoerder is niet meer aan de orde en de relatie met notaris B is goed. Het hof vernietigt het ontslag van de neven als meerderjarigenbewindvoerders.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 23-05-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:4505

Zaaknummer: 200.249.247/01 en 200.255.681/01

Rechters: A.W. Beversluis, J.G. Idsardi en R.A. Boon

Wetsartikelen: 1:448 BW

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Rol notaris bij boedelafwikkeling. Ministerieplicht afgifte verklaring van erfrecht. Partijnotaris.

X laat bij overlijden zijn kinderen als enige erfgenamen achter. De kinderen komen niet tot overeenstemming over de verdeling van de gezamenlijke woning van X en zijn partner Y. Y geeft een notaris volmacht om in 2017 namens Y eenmalig een boedelbespreking te voeren bij de boedelnotaris. De gevolmachtigde notaris heeft in 2016 op verzoek van de erfgenamen een verklaring van erfrecht afgegeven.

Y verwijt de notaris dat deze zich in 2016 als boedelnotaris heeft opgesteld, terwijl zij de vaste notaris van Y was. Het hof wijst deze klacht van de hand. In 2016 was de notaris nog geen partijnotaris van Y. Er bestond voor de notaris dan ook geen grond haar dienstverlening jegens de erfgenamen te weigeren. De notaris moest, op grond van haar ministerieplicht, de verklaring van erfrecht afgeven. Dat Y sinds de aankoop van de woning met X cliënt was van het kantoor van de notaris, maakt dit niet anders.

Y stelt voorts dat de volmacht onder druk van de notaris tot stand is gekomen en de notaris buiten de volmacht is getreden. Het hof wijst ook deze klacht af. De volmacht is in nauw overleg met Y tot stand gekomen en X heeft na de bespreking de volmacht mondeling verlengd.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 14-05-2019

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2019:1850

Zaaknummer: 200.248.635/01 NOT

Rechters: C.H.M. van Altena, H.T. van der Meer en J.W. van Zaane

Wetsartikelen: 4:188 BW

RECHTSPRAAK

Verdeling polis van levensverzekering niet uitgevoerd. Gevolgen van overlijden deelgenoot.

De ongehuwde partners A en B zijn ieder voor de helft eigenaar van een woning, die zij met een aflossingsvrije hypothecaire geldlening hebben gefinancierd. Naast de lening hebben zij op beider naam een levensverzekering afgesloten, die is verpand aan de bank. Na het beëindigen van hun relatie heeft de rechtbank de woning toegedeeld aan B, evenals de levensverzekering. De levering van de woning heeft nooit plaatsgevonden, omdat B niet in staat was om A uit de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de geldlening te laten ontslaan. De tenaamstelling van de levensverzekering is ook nooit gewijzigd.

A overlijdt vervolgens en laat echtgenoot X als enig erfgenaam achter. Door het overlijden van A komt de levensverzekering tot uitkering, waarmee de hypotheekschuld geheel wordt afgelost.

B vordert van X levering van de woning, ter uitvoering van de verdeling. X vordert de helft van de verzekeringsuitkering.

Volgens de rechtbank is B, door de obligatoire werking van de verdeling door de rechter, in de onderlinge verhouding met A gerechtigd geworden tot de woning en tot de rechten op de polis. B was ten opzichte van A verplicht de schulden uit de verzekering en de geldlening te voldoen, hetgeen B heeft gedaan.

De rechtbank veroordeelt X, als erfgenaam van A, om aan de levering van de woning aan B mee te werken. B hoeft de verzekeringsuitkering niet te delen met X. Bij de verdeling is de waarde van de gehele polis – ook het risicogedeelte dat door A's overlijden tot uitkering is gekomen – meegenomen. In de onderlinge verhouding met A zijn de rechten op de polis bij de verdeling overgegaan op B. De omstandigheid dat de verzekering nog niet alleen op naam van B was overgeschreven, is een ongelukkige omstandigheid voor X. B, die niet langer met A verbonden was, behaalt hierdoor immers een voordeel door A's overlijden. Juridisch echter zijn al de voor- en nadelen van de polis door de verdeling bij B terecht gekomen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 30-01-2019

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2019:4943

Zaaknummer: C/09/547297 / HA ZA 18-139

Rechters: A.C. Bordes

Wetsartikelen: 3:182 BW

RECHTSPRAAK

Erfdeel belast met vruchtgebruik. Terugvordering bijstand bij hoofdgerechtigde na einde vruchtgebruik.

X ontvangt sinds 2016 bijstand. In 2005 heeft zij van haar vader geërfd. Haar erfdeel is belast met vruchtgebruik voor haar moeder, welk vruchtgebruik in 2018 eindigt. De vraag is of in 2018 terecht bijstand van X is teruggevorderd, omdat X naderhand in de periode waarin X bijstand ontving, over in aanmerking te nemen middelen is gaan beschikken. De rechtbank beantwoordt deze vraag bevestigend.

Het is vaste rechtspraak (zie bijvoorbeeld CRVB 5 maart 2019, ECLI:NL:CRVB:2019:856) dat de aanspraak op een erfdeel voor de toepassing van artikel 58 lid 2 onder f, ten eerste, Participatiewet ontstaat op het tijdstip van het overlijden van de erflater. Als de datum van aanspraak op het erfdeel ligt vóór de aanvang van de bijstandverlening, dan is de situatie ten tijde van de bijstandverlening leidend.

X's aanspraak op haar erfdeel is ontstaan in 2005. Dat op haar erfdeel een vruchtgebruik rustte, verandert het moment van het ontstaan van de aanspraak niet. De terugvorderingsbevoegdheid in artikel 58 lid 2 onder f, ten eerste, Participatiewet is precies bedoeld voor de situatie waarin een aanspraak ontstaat die pas later tot uitbetaling komt.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 20-05-2019

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2019:2460

Zaaknummer: BRE 18_8400

Rechters: L.P. Hertsig, J. L. Sierkstra en C.E.M. Marsé

Wetsartikelen: 58 Participatiewet

RECHTSPRAAK

Legaat oldtimers. Oldtimers behoren tot nalatenschap, ondanks kenteken op naam van erflaters onderneming.

Vader heeft de aandelen in zijn onderneming (bv) aan zijn twee zoons gelegateerd, evenals – tegen inbreng van de waarde – auto's uit zijn oldtimercollectie. De zoons moeten volgens het testament binnen negen maanden na het overlijden kenbaar maken of zij oldtimers wensen over te nemen. Alle auto's staan op het terrein van vaders woning. Van een deel van de auto's zijn de kentekens op naam van de onderneming gesteld. De executeur verlangt afgifte van deze kentekenbewijzen.

De vraag rijst of deze laatste auto's onderdeel uitmaken van de nalatenschap. De rechtbank meent van wel, op basis van het vermoeden dat de bezitter van een goed vermoed wordt rechthebbende te zijn (art. 3:119 lid 1 BW). Dat de kentekens op naam van de onderneming staan en de onderneming onderdelen heeft betaald, doet daar onvoldoende aan af. De onderneming moet de autobescheiden aan de executeur afstaan.

Een volgende vraag is of de zoons nog aanspraken kunnen ontlenen aan het legaat van de auto's. De rechtbank meent van niet. De zoons hebben – desgevraagd door de executeur – het legaat niet (tijdig) aanvaard. Het verweer van de zoons dat deze gang van zaken niet de wens van vader kan zijn geweest, wijst de rechtbank af. Vader was wilsbekwaam bij het opstellen van zijn testament.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 15-03-2017

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2017:1985

Zaaknummer: C/10/505060 / HA ZA 16-643

Rechters: A. Eerdhuijzen

Wetsartikelen: 3:119 BW

RECHTSPRAAK

Agrarische bedrijfsoverdracht en legitieme portie. Bewijskracht akte tussen nabestaanden.

Na vaders overlijden oefenen moeder en kind X in maatschapsverband het landbouwbedrijf uit. In 2012 delen zij de onderneming toe aan X. De overnamewaarde stellen zij vast op ruim 785.000 euro, gebaseerd op de waardering door een deskundige. Moeder en X brengen blijkens de notariële akte van overdracht op deze waarde ruim 635.000 euro in mindering en merken deze verlaging expliciet als schenking aan in verband met de successierechtelijke bedrijfsopvolgingsfaciliteit.

Moeder overlijdt in 2017. Zij heeft X tot enig erfgenaam benoemd. De overleden kinderen Y en Z beroepen zich op hun legitieme portie. Moeders nalatenschap is negatief, X aanvaardt deze beneficiair. De vraag rijst onder meer of in de bedrijfsoverdracht een gift (art. 7:186 BW) aan X besloten ligt die in aanmerking komt voor de legitieme portie, of dat deze op grond van de zogenoemde voortzettingsjurisprudentie van de Hoge Raad (o.a. HR 13 februari 2004, ECLI:NL:HR:2004:AN8172) buiten beschouwing gelaten moet worden.

De partijverklaring in de akte – dat de verlaging een schenking is – geldt alleen tussen partijen en hun rechtsopvolgers onder algemene of bijzondere titel (art. 157 lid 2 Rv). Tussen X en de overleden kinderen Y en Z heeft de akte dus alleen vrije bewijskracht. Er zijn omstandigheden die erop wijzen dat zich hier een geval als bedoeld in de voortzettingsjurisprudentie voordoet. De rechtbank acht de schenking voorshands bewezen, maar laat X toe tot het leveren van tegenbewijs. Daartoe is voldoende dat X ontzenuwt dat aan de verlaging van de overnamesom een schenking ten grondslag ligt.

Y en Z stellen dat X de nalatenschap zuiver heeft aanvaard door de inboedel tot zich te nemen (art. 4:192 BW). De rechtbank ziet dit anders. X woonde jarenlang in moeders woning, in verband met de verzorging van moeder, en is daar blijven wonen. Dit betekent nog niet dat X de inboedel tot zich heeft genomen. Ook het laten opstellen van een boedelbeschrijving is op zichzelf geen daad van zuivere aanvaarding, evenmin als het feit dat in dat overzicht een claim ex artikel 4:36 BW ten behoeve van X is opgenomen. Ook is onvoldoende aangetoond dat X deze claim heeft schuldig erkend. X heeft geen uitkering aan zichzelf gedaan of zeker gesteld.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 29-05-2019

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2019:2437

Zaaknummer: C/18/185763 / HA ZA 18-157

Rechters: M. Sanna

Wetsartikelen: 4:36 BW, 4:192 BW, 7:186 BW en 157 Rv

RECHTSPRAAK

Schenking van aandelen. Beroep op dwaling en bedrog afgewezen.

X en Y hebben aandelen in hun onderneming geschonken aan twee van hun meewerkende kinderen. Dit is gepaard gegaan met statutenwijziging en een aandeelhoudersovereenkomst. Naderhand verslechtert de verhouding tussen ouders en kinderen in ernstige mate. De ouders verlangen dat de schenking wordt teruggedraaid. Zij beroepen zich tevergeefs op dwaling (art. 6:228 lid 1 onder b BW) en/of bedrog (art. 3:44 BW). X en Y stellen onder meer dat ze de Nederlandse taal waarin de stukken zijn opgesteld, onvoldoende machtig waren. De rechtbank wijst hun vordering af.

Zelfs indien wordt aangenomen dat de aktes bij de notaris niet zijn voorgelezen of besproken of dat X en Y de inhoud daarvan niet hebben begrepen, omdat er geen tolk aanwezig was, maakt dit niet zonder meer dat sprake is van dwaling en/of bedrog. X en Y hadden zelf voor een tolk kunnen zorgen, zoals zij kennelijk vaker deden. Ook spreken de kinderen Turks en hebben zij een en ander aan hun ouders kunnen uitleggen, wat kennelijk ook is gebeurd. Als X en Y de inhoud van de aktes niet hebben begrepen, komt dat voor hun rekening.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 29-05-2019

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2019:2668

Zaaknummer: NL18.1068

Rechters: K. Mans

Wetsartikelen: 3:44 BW en 6:228 BW

RECHTSPRAAK

Studietoelage van voormalige ANBI belast met schenkbelasting.

X heeft in 2014 van een stichting een bedrag ontvangen ter (mede)financiering van haar studie. In 2013 heeft de stichting haar ANBI-status verloren. De rechtbank oordeelde eerder (ECLI:NL:RBNNE:2018:1447) dat bij X terecht schenkbelasting is geheven, omdat de vrijstellingen van artikel 33 onder 8 en onder 10 SW 1956 niet van toepassing zijn. Dat het bedrag is geoormerkt voor studiekosten en ook daadwerkelijk daarvoor is aangewend, betekent niet dat X niet is verrijkt, aldus de rechtbank. X beriep zich voor de rechtbank voorts tevergeefs op het gelijkheidsbeginsel (art. 14 EVRM, 26 IVBPR), door haar situatie te vergelijken met de (onbelaste) situatie dat ouders de studiekosten van hun kinderen betalen en de situatie van kwijtschelding van studieschulden door de overheid.

Het hof bevestigt thans de uitspraak van de rechtbank. Volgens het hof is de schenkbelasting ook niet in strijd met Europees recht en is met de heffing geen sprake van een individuele en buitensporige last voor X.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 28-05-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:4530

Zaaknummer: 18/00478

Rechters: B.F.A. van Huijgevoort, A.J. Kromhout en R.C.H.M. Lips

Wetsartikelen: 33 SW 1956, 14 EVRM en 26 IVBPR

RECHTSPRAAK

Kantonrechter wijkt wegens onvoorziene omstandigheden af van wettelijk loon executeur.

Erflater heeft X tot executeur benoemd en is niet afgeweken van het wettelijke executeursloon (art. 4:144 lid 2 BW). X verzoekt de kantonrechter zijn loon als executeur in afwijking van de wet vast te stellen (art. 4:144 lid 3 BW juncto art. 4:159 lid 3 BW). Hiervoor voert X een aantal posten aan.

Ten eerste wijst X op werkzaamheden als het opzeggen van abonnementen, het doen van belastingaangiftes en het onderhouden van contacten met instellingen en erfrechtelijke verkrijgers, welke werkzaamheden X tegen betaling heeft uitbesteed. Volgens de kantonrechter zijn dit geen onvoorziene omstandigheden, maar behoren deze taken juist toe aan de executeur, zodat deze kosten niet zonder instemming van de erfgenamen ten laste van de nalatenschap kunnen worden gebracht.

Ten tweede voert X aan dat hij, zonder bezwaar van de erfgenamen, de zorg voor de (13-jarige) kat van erflater op zich heeft genomen met (toekomstige) kosten van dien. De kantonrechter acht hiervoor een vergoeding van 2.000 euro redelijk.

Tot slot verlangt X dat zijn loon, wegens onvoorziene omstandigheden, wordt vastgesteld op 1% per jaar, in plaats van het wettelijk loon van eenmalig 1% van het vermogen bij overlijden. De kantonrechter vindt dat sprake is van onvoorziene omstandigheden. X heeft zoveel taken op zich genomen dat hij in feite als een testamentair bewindvoerder heeft gehandeld. Door de erfgenamen is hij er ook nooit op gewezen dat hij te veel werkzaamheden verrichtte en zij lijken het wel makkelijk gevonden te hebben dat X deze taken op zich nam. Het is redelijk als X hiervoor ook een vergoeding ontvangt. De kantonrechter sluit aan bij het salaris dat een testamentair bewindvoerder ontvangt van 1% loon per jaar (art. 4:159 lid 2 BW).

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 21-05-2019

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2019:4180

Zaaknummer: 7346359 \ VZ VERZ 18-23941

Rechters: G.A.F.M. Wouters

Wetsartikelen: 4:144 BW en 4:159 BW

RECHTSPRAAK

Erflaters vordering op legitimaris is door schuldsanering omgezet in natuurlijke verbintenis. Vordering telt niet mee voor legitieme.

Vader heeft twee van zijn kinderen en hun afstammelingen onderfd. Deze kinderen beroepen zich op hun legitieme portie.

De onderfde dochter X heeft in het verleden 70.000 euro geleend van vader. Daarna is de schuldsaneringsregeling op X toegepast. Door de beëindiging van de schuldsanering – nog voor vaders overlijden – was de vordering van vader niet langer afdwingbaar, maar omgezet in een natuurlijke verbintenis. De executeur vordert van X tevergeefs terugbetaling van de 70.000 euro. Doordat de vordering niet-afdwingbaar is, hoeft bij de bepaling van de omvang van de nalatenschap hiermee geen rekening te worden gehouden, aldus de rechtbank. De executeur beroept zich ook tevergeefs op verrekening met de legitieme portie van X. De vordering was al voor het overlijden van vader, dus voor het ontstaan van de legitimaire vordering, omgezet in een natuurlijke verbintenis (zie ook Hof Den Bosch 27 februari 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:818). Het uitstaande bedrag kan evenmin meetellen als gift (art. 7:186 lid 2 BW). Niet is gebleken dat vader de bedoeling had aan X te schenken. Het aflopen van de schuldsanering, waardoor de vordering is omgezet in een natuurlijke verbintenis, is geen handeling van erflater.

Voorts rijst de vraag voor welke waarde vaders woning en inboedel meetellen bij de bepaling van de legitieme portie.

De goederen tellen mee voor de waarde onmiddellijk na het overlijden (art. 4:6 BW). Het daarna meer of minder waard worden van de woning komt voor rekening en risico van de erfgenamen. De woning is tien maanden na vaders overlijden verkocht door de executeur (tevens erfgenaam) voor 155.000 euro, terwijl de woning vier maanden voor vaders overlijden door een NVM-makelaar was getaxeerd op 285.000 euro. Volgens de executeur is het verschil te verklaren door de slechte staat van de woning. Het taxatierapport maakt daar echter geen melding van. Gelet hierop en het geringe tijdsverloop tussen de taxatie en de verkoop, gaat de rechtbank uit van de getaxeerde waarde.

De executeur heeft, na de erfgenamen de gelegenheid te hebben geboden om inboedelzaken mee te nemen, de inboedel laten afvoeren. De rechtbank neemt aan dat de inboedel geen verkoopwaarde had. Een gewone inboedel bij overlijden heeft in het algemeen geen verkoopwaarde, maar met name een emotionele waarde. Een executeur kan daarmee naar bevind van zaken handelen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 20-02-2019

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2019:4938

Zaaknummer: C/09/548112 / HA ZA 18-193

Rechters: A.C. Bordes

Wetsartikelen: 4:6 BW en 7:186 BW

RECHTSPRAAK

Hebben mede-erfgenamen zuiver of beneficiair aanvaard? Verklaring voor recht afgewezen wegens gebrek aan belang.

Dit tussenvonnis is voorafgegaan aan de einduitspraak ECLI:NL:RBDHA:2019:4344. Moeder laat vijf kinderen als erfgenamen achter. Bij de afwikkeling van de nalatenschap rijzen diverse geschillen. Een daarvan betreft de vraag of erfgenamen X en Y de nalatenschap zuiver hebben aanvaard, voordat zij beneficiair aanvaardden. De andere drie erfgenamen (A, B en C) vorderen een verklaring voor recht dat X en Y zuiver hebben aanvaard. De rechtbank wijst dit af wegens gebrek aan belang bij A, B en C.

A, B en C worden geacht de nalatenschap beneficiair te hebben aanvaard, door de formele beneficiaire aanvaarding door X en Y (art. 4:192 lid 4 BW). Erfgenamen A, B en C zijn beter af in de huidige situatie, waarin zij als het ware 'meeliften' op de beneficiaire aanvaarding door X en Y. Erfgenamen A, B en C zouden weliswaar alsnog (formeel) beneficiair kunnen aanvaarden als hun beneficiaire aanvaarding van rechtswege zou vervallen, maar dat brengt kosten met zich mee. De wijze waarop X en Y de nalatenschap hebben aanvaard, heeft in elk geval geen (financiële) gevolgen voor A, B en C.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 19-09-2018

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2018:11331

Zaaknummer: C/09/530220 / HA ZA 17-380

Rechters: I.C. Kranenburg

Wetsartikelen: 4:192 BW

RECHTSPRAAK

Langstlevende bevoordeelt kind ten koste van andere kinderen-schuldeisers. Paulianeus.

Vader en moeder zijn in gemeenschap van goederen gehuwd. Ze hebben samen zes kinderen. Vader overlijdt in 2000, moeder in 2016. Door vaders overlijden krijgt moeder overbedelingsschulden aan de kinderen, die jaarlijks met zes procent (enkelvoudig) oprenten. Moeder onderterft drie van de zes kinderen. Haar erfgenamen aanvaarden de nalatenschap beneficiair, waardoor zij vereffenaars worden (art. 4:195 BW). De nalatenschap van moeder is negatief, onder meer door haar (opgerente) overbedelingsschulden en giften aan kind X, dat moeder verzorgde.

De rechtbank stelt de onderbedelingsvorderingen van de kinderen op moeder vast, met inachtneming van de testamentaire rente van zes procent (art. 4:223 lid 2 BW). De rechtbank passeert het pleidooi van X voor matiging van de rente op grond van de redelijkheid en billijkheid. Het testament is duidelijk over de rente en de hoogte is niet ongebruikelijk, vooral om fiscale redenen.

De rechtbank merkt de giften aan X aan als paulianeus en dus vernietigbaar (art. 3:45 BW). De giften waren onverplicht en hebben de andere kinderen als haar schuldeisers daadwerkelijk benadeeld. Moeder en X behoorden dit te weten.

Volgens de rechtbank moet X ook contante opnames van moeders rekening tijdens haar leven terug laten vloeien in de boedel. Moeder verkeerde in een kwetsbare en afhankelijke positie. Uit die positie vloeit naar ongeschreven recht een verantwoordingsplicht voort met betrekking tot het gebruik van de volmacht ten aanzien van moeders bankrekening en haar pinpas. Wel is het zo dat het in familierelaties waarin een van de kinderen de zorgtaken waaronder het beheer van de financiën op zich neemt, past om enige terughoudendheid aan te nemen in het vaststellen van die verplichting, in die zin dat niet elke kleine uitgave hoeft te worden verantwoord. Deze terughoudendheid vindt echter een grens bij financiële handelingen die het kind ten behoeve van zichzelf heeft verricht en financiële handelingen die wat aard en/of omvang betreft niet gerekend kunnen worden tot het normale uitgavenpatroon van de erflater. Dat geldt nog in sterkere mate als er duidelijke aanwijzingen zijn voor oneigenlijk gebruik van

de volmacht. De hoogte van de opnames, gecombineerd met de schenkingen aan X, vormen een aanwijzing voor oneigenlijk gebruik. X had daarom rekening en verantwoording moeten afleggen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 24-05-2019

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2019:2313

Zaaknummer: NL18.23441

Rechters: M.A.A.T. Engbers

Wetsartikelen: 3:45 BW, 4:195 BW en 4:223 BW

RECHTSPRAAK

Lichte vereffening. Verzet tegen uitdelingslijst en rekening en verantwoording niet mogelijk.

De nalatenschap van moeder moet door beneficiaire aanvaarding wettelijk vereffend worden (art. 4:202 lid 1 onder a BW). Twee onterfde kinderen tekenen verzet aan tegen de uitdelingslijst en rekening en verantwoording van de erfgenamen-vereffenaars (art. 4:218 lid 3 BW). De kantonrechter verklaart hen niet-ontvankelijk, omdat artikel 4:218 BW niet geldt bij de lichte vereffeningprocedure (art. 4:221 lid 1 BW).

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 23-05-2019

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2019:2124

Zaaknummer: 7490493 UT VERZ 19-1427

Rechters: M.J. Smit

Wetsartikelen: 4:202 BW, 4:218 BW en 4:221 BW

RECHTSPRAAK

Executeur niet-bevoegd tot inning vordering nalatenschap. Niet-dienstig voor beheer van goederen en niet nodig voor voldoening van schulden.

Vier kinderen zijn erfgenamen van moeder. Twee van hen (X en Y) zijn executeur. De nalatenschap bevat een vordering op kind Z (pachter). De executeurs vorderen betaling van Z.

Het hof (pachtkamer) oordeelt (na het tussenarrest ECLI:NL:GHARL:2018:8127) dat de executeurs niet-ontvankelijk zijn. Hun beheer van de nalatenschap (art. 4:144 BW) kan zich uitstrekken tot de inning van vorderingen, mits die inning dienstig is voor de normale exploitatie van een goed (art. 3:170 BW). Dit laatste hebben X en Y niet aangetoond.

De executeur is slechts bevoegd door hem beheerde goederen te gelde te maken, voor zover dit nodig is voor voldoening van de schulden van de nalatenschap (art. 4:147 lid 1 BW). Het incasseren van een vordering van de nalatenschap zonder dat er schulden zijn valt niet onder deze bevoegdheid van de executeur.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 28-05-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:4607

Zaaknummer: 200.201.341

Rechters: Th.C.M. Willemse, mr. drs. F.J.P. Lock en S.B. Boorsma

Wetsartikelen: 3:170 BW, 4:144 BW en 4:147 BW